לה:, ג) שם: סב. שבת ע. לקמן לג:, ד) מכילתא

פרשה ויחהל. ה) ושבת חו. מ"שו. () ושמות

תוס׳ שנת ע. ד״ה הבערה

וכו' ומש"ש בלידו], ע) גליון, י) [וע' חוס'

פסחים עה. ד״ה למעוטין,

גליון הש"ם

גמ' שומע אני בין בחול

בין בשבת. ע' פסחים ד'

עה ע"ל תד"ה למעוטי:

הגהות הב"ח

(ה) גם' דמייתי ליה מק"ו

לקמן לג:,

בג א מיי׳ פ״ז מהלכות בים הבחירה הל' א:

צית הבחירה הנ' ח: כד ב מיי שם ה"צ: כה ג מיי שם הל' ז: כו ד מיי פי"א מהל' סנהדרין הלכה צ ופכ"ד מהל' שבת הל' ז:

תורה אור השלם 1. אֶת שַׁבְּתֹתֵי הִּשְׁמֹרוּ וּמְקָדַשִׁי תִירָאוּ אֲנִי יִיֵּ:

ויקרא יט ל ויקרא יט ל 2. לא תְבַערוּ אֵשׁ בְּכֹל משבתיכם ביום השבת: שמות לה ג

3. וְכִי יִהְיֶה בְאִישׁ חֵטְא מות והומת וְתָלִיתָ אֹתוֹ עַל עַץ: דברים כא כב

4. וּשְׁמַרתֵם אֵת הַשַּׁבָּת בּי לֶדֶשׁ הָוֹא לְכֶּם מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמְתְ כִּי בָּל הָעֹשֶׁה בָה מְלְאכָה ָּרְרָתָה הַנֶּפָשׁ הַהִּוּא מִפֶּרָב עַמָּיהָ:

שמות לא יד שמות לא יד 5. וְהָיוּ אֵלֶה לְכֶם לְחֻקַּת מִשְׁפָּט לְדרֹתֵיכֶם בְּכֹל מושבתיכם:

במדבר לה כט

תוספות ישנים

ומעמא דכתב רחמנה לה מבערו הא לאו הכי דחי. פי' הא בעלמא דחי ואינו ר"ל דאי לא כתב לא תבערו ה"א דדמי. דוה אינו דודאי אי לא כתב שום קרא ה״א מסברא דלא דחי אלא ה״פ מדאנטריך לא תבערו מכלל דבעלמא דחי דאי בעלמא לה מכלי בעלמה דחי דחי בעלמה לה דחי. לשתוק מלה תבערו דלעולם ידעינן מסברא דלא דחי. אלא מדאלטריך לא תבערו מכלל דבעלמא דחי. וא״ת היכי לישתוק קרא מלא תבערו הא אנטריך לגופיה למימר דלחלק לגופיה למימר דלחלק יצאת. וי"ל דאמושבותיכם קא סמיך וה"ק טעמא דכתב רחמנא לא תבערו חש בכל מושבוחיכת. וח״ח אש בכני מוסבותיכם: זהן מ א"כ היכי מפיק מיניה ר' נתן לחלק הא אנטריך לומר מה להלן מיחת ב"ד אף כאן מיחת ב"ד א) וי"ל דא"כ לכחוב קרא לא חעשו אם בכל מושבותיכם ומדשני בלשון לא תבערו נפקא לן לחלק. אבל מ"מ קשה דהא נחנק, חבב מיית קשה דהה חלטוריך קרא דמושבוחיכם למימר בכל מושבוחיכם אי אחם מפעיר אבל אחה מבעיר בביח המוקד. יייל דאי אחא לדרשא דהחם לכחוב קרא לא תבערו אש לכם. ואי לג"ש דהכא אתא לא לכתוב אלא מושבות מאי מושבותיכם ש"מ כולהו. שה להר"ם אימא שבות להיתירא נאמר כאן שבות (במדבר לה) ונאמר להלו מושבות ושמות שבת וקאמר רחמנא והיו שבע וקומת ילותנת ואיז הלה לכם (במדבר לה) דליכה למימר כל היכה דהיכה להקושי לקולה ולחומרה לחומרה מקשיע ולחומרה לחומרה לקולה דספי עדיף לחושי חלום ואשמעינן חומרא בדוכתא אחריתי ואי מקשינן לחומרא לעולם לא הוי

בול יתיירא אדם מבית המקדש. גבי אביו לא הולרך לומר כן לא משבם אסה מסיירא. דלא כחיב ביה מורא: פונדסו. ארנקי דפשיטה שלה ישתחוה לו לשם אלהות אבל גבי המקדש שאחר בו מתניו: קפנדריה. לקצר הילוכו שלה להקיף ויכנס בפתח זה אינטריך משום דהוי דבר שבקדושה א"נ גבי אביו שייך מורא שלא

מושבות דכתב רחמנא למה לי.

והא דרכשינן בפ"ק דשבת (דף כ.) ככל מושבות אי אתה מבעיר אבל אתה מבעיר במדורת בית המוקד היינו משום דהוי ליה למכתב מושבות וכתיב מושבותיכם ומדלא כתיב לא תבערו (כ) לכם וכתב מושבות משמע דאתא לכדהכא ובסוף פ"ק דקידושין (דף לו: ושם) דקאמר מושבות דכתב רחמנא גבי שבת ל"ל סד"א הואיל ובענין דמועדות כתיב ליבעי בה קידוש ב"ד כמועדות לא מדלא תבערו אש בכל מושבותיכם קדריש אלא מקרא אחרינא דאמור אל הכהנים דכתיב שבת היא לה׳ בכל מושבותיכם דההוא קרא בענינא דמועד כתיב: (ג) און אינו אלא אפילו בשבת. משום מה לי חומרא רבה מה לי חומרא זוטא הקשה ה"ר יהודה כהן היכא בעי לאוקמי רבי ישמעאל כר' יוסי דאמר הבערה ללאו יצתה והא בפ"ק דשבת (דף יב: ושם) אמר דרבי ישמעאל קרא והטה ואמר לכשיבנה בהמ״ק אביא חטאת שמנה אלמא דבהבערה יש כרת ועוד קשה דנהי נמי רבי יוסי היא מ"מ אי לאו לא תבערו הוי אמינא דמיתת ב"ד נמי דחיה שבת משום מה לי חומרא רבה כו' אע"ג דנטילת נשמה אב מלאכה הוא וא"כ כי כתב לא תבערו אלטריך נמי עליה באחות אשה דליכא סקילה דלא נימא מה לי חומרא כו' וי"ל דבלא"ה פריך שפיר מפי: מעמא דכתב רחמנא לא תבערו הא לאו הכי דחי. נסמוך מוכח דלא בעי למימר השתא מדאיצטריך לא תבערו לאסור מכלל דבעלמא דחי דמפרש דאי לאו לא תבערו ה״א דלידחי כמו בכלאים בלילית דמה לי חומרא רבה ומה לי חומרא זוטא ואינטריך לא תבערו לגופיה וא"ת וכיון דלגופיה אינטריך אדרבה נילף מהכא דלא דחי דלא

וינא בשכנגדו ולא לשם עבודה אלא לעשות נרכיו: מק"ו. מפרש יכעיסנו אבל במקדש אין יכול למצוא אלא בדוחק כמו שמפרש והולך: בברכות בפ' הרואה (דף סב:) מכי אין לבא אל שער המלך בלבוש לא משבת אתה מתיירא אלא ממי שהזהיר על השבת אף מורא האמורה במקדש "לא ממקדש אתה מתיירא אלא ממי שהזהיר על המקדש יואי זו היא מורא מקדש ילא יכנם

אדם בהר הבית במקלו במנעלו בפונדתו ובאבק שעל גבי רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה מק"ו ואין לי אלא בזמן שבהמ"ק קיים בזמן שאין בהמ"ק קיים מנין ת"ל יאת שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מה שמירה האמורה בשבת לעולם אף מורא האמורה במקדש לעולם אלא סד"א תיתי מהבערה יידתנא דבי רבי ישמעאל 2לא תבערו אש בכל מושבותיכם מה ת"ל מה ת"ל אי לרבי יוםי ללאו אי לר' נתן לחלק ºדתניא הבְערָה ללאו יצתה דברי ר' יוםי רבי נתן אומר לחלק ואמר רבא תנא מושבות קא קשיא ליה מושבות מה ת"ל מכדי שבת חובת הגוף היא וחובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל מושבות דכתב רחמנא בשבת למה לי יימשום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפי שנאמר זוכי יהיה באיש חמא משפט מות והומת שומע אני בין בחול בין בשבת ומה אני ∘ מקיים שמחלליה מות יומת בשאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד או אינו אלא אפילו מיתת

ב"ר ומה אני מקיים והומת בחול ולא בשבת

או אינו אָלא אפילו בשבת ת"ל לא תבערו

אש בכל מושבותיכם ולהלן הוא אומר

זהיו אלה לכם לחוקת משפט לדורותיכם

בכל מושבותיכם מה מושבות האמורים

רליחה להלן בב"ד אף מושבות האמורים כאן בב"ד יואמר רחמנא לא תבערו מאי לאו רבי נתן היא דאמר לחלק יצתה ומעמא דכתב רחמנא לא תבערו הא לאו הכי דחי לא רבי יוסי ותיהוי נמי ר' יוםי אימר דאמר רבי יוםי הבערה ללאו יצתה הבערה גרידתא הבערה דב"ד בישול פתילה הוא וא"ר ששת סמה לי בישול פתילה מה לי בישול סמנין אמר רב שימי בר אשי האי תנא לא משום דאתי עשה ודחי ל"ת אלא משום דמייתי 🕫 מק"ו וה"ק מה אני מקיים מחלליה מות יומת בשאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד אבל מיתת ב"ד דחיא שבת מק"ו

אמרינן מה לי חומרא רבה מה לי כו׳ וי״ל דלא מצי למילף אלא לאו שיש בו מיתה כמו בשבת דאיכא סקילה אבל לאו שיש בו כרת גרידא התם אמרינן מה לי חומרא רבה מה לי חומרא זוטא וה"א דדחי לאו דכרת כמו אחות אשה ולא לאו דמיתה כמו כלתו וחמותו דלהכי לא הוה מקשיטן להו אהדדי א"נ השתא נמי מדאצטריך כדלעיל ואין חושש על או אינו וכל סוגיא זו לא אתיא כר"ש דלר"ש איצטריך לא תבערו לאשמועינן דמקלקל בהבערה חייב דמדאסר רחמנא הבערת שריפת בת כהן נפקא ליה בפרק האורג (שבת דף קו. ושם) אלא הך סוגיא אחיא כרבי יהודה דחשיב תיקון תקוני גברא כמו מילה וקריעה על מת ורבי יוסי ורבי נתן נמי דלא כר"ש דלדידיה ליכא למידרש ללאו ולחלק כיון דאנטריך למקלקל בהבערה ור"ש נפקא ליה לחלק מהיכא דנפקא ליה לשמואל בפ' כלל גדול (שם דף ע.) ועוד אר"י דאי ללמוד על מקלקל בהבערה לחוד קאתי הוה ליה לאשמועינן במקום שאין מצוה בהבערה וא"מ והיכי דרשינן ללאו או לחלק כיון דאינטריך לא חבערו למיחת ב"ד דלא דחי שבת וי"ל דדרשינן מדכתיב הבערה דאי למיחת ב"ד לחוד אתא ה"ל למכתב לא תעשו מלאכה בכל מושבותיכם 🗈 וא"ת נהי דהבערה דבישול פתילה לא דחיא שבת דהוי הכשר מצוה רציחה עצמה כשנתבשלה הפתילה מאתמול או חנק וסייף מדחה שבת מטעם מה לי חומרא רבה מה לי חומרא זוטא ומיהו למאי דיליף מק"ו ע"כ לא אתי לא תבערו אלא לרציחה עלמה דהק"ו עלמו הוא על הרליחה דעל הרליחה כתיב מעם מזבחי תקחנו ולא תבערו אתא לאפוקי הק"ו ש'(וי"ל כיון דגלי לן דלא אמריטן מה לי חומרא רבה מה לי חומרא זוטא בהכשר מצוה ה"ה במצוה עצמה לא אמריטן א"י (אפילו הכשר מצוה נפקא לן מדלעיל ואם אינו ענין לפחילה חנהו ענין לרליחה עלמה ע"כ) וי"ל דבכל דוכחין משוינן מכשירי מלוה שאי אפשר לעשוחה מע"ש כמלוה עלמה כדתנן בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קל. ושם) אם לא הביא ובפסחים פ' אלו דברים (דף סט:) כלל אמר רבי עקיבא כו' והכא באי אפשר לעשות הפתילה מע"ש מדאלטריך קרא למעוטי"):

בי יוםי. ואו אינו דקאמר משום דשבת עשה ול"ת (וה"ק או אינו אלא אפי' מיתת ב"ד) א"נ משום דשאני לאוי דשבת דחמירי (ד): ומה

וה"ק: (ג) תום' ד"ה מושבות וכו' ומדלא כתיב לא תבערו בכל גבולכם לארץ: חובת הגוף היא. ואינה תלויה בקרקע ככלאים וערלה ותרומות מושבות ומעשרות: או אינו כו'. לקמן [ו.] מפרש: כמועדות לא דמלא תבער מש: (ג) ד"ה (מו מינו מלמ והיו אלה לכם. גבי מיתת ב"ד כתיב וכו' חומכל זונולו חל"מ בפרשת רולחים: ה"ג מה מושבות ונ"ב ס"א נמחק זה והאי האמורים להלן במיתת ב"ד הכתוב הקשה כו' שייך בסוף העמוד ולי נראה דא"ל מדבר אף כאן כו': מאי לאו ר' נמן למחקו אלא כל דבור היא. דאמר הבערה אב מלאכה שייך בסוף העמוד: (ד) ד"ה לא כ' יוסי וכו' היא ובכרת ואפ״ה אי לאו דאשמועינן דשבת דחמירי. נ"ב כחן שייך ד"ה חו חינו כו" ה"ח אתי עשה דוהומת ודחי ליה: פסילה. של אבר מתיך וזורקה לתוך הכתוב למעלה: פיו ויורדת לתוך מעיוש. והחי בישול גמור הוא ואב מלאכה הוא דממשכן מוסף רש"י ילפינן ובישול סמנין היה במלחכת המשכן ללבע תכלח ותולעת שני: אמר רב שימי האי תנא. דאינטריך

שק [אסמר ד] שאינו מאום ק"ו לרוק שהוא

מאום לפני הקב"ה: מה פ"ל. והלא

כבר נאמרי לא מעשה כל מלאכה:

ללאו יצאמה. לומר שאין חייבין עליה

כרת וסקילה אלא לאו בעלמא:

לחלק. שלא תאמר אינו חייב סקילה

עד שיחלל שבת בכל מלחכות לכך

ילתה הבערה מן הכלל לחלק מה הבערה מיוחדת שהיא אב מלאכה

וחייב עליה כרת וסקילה בפני עלמה

אף כל שהוא אב מלאכה כו': ה"ג

ואמר רבא כו': מושבותיכם. בכל

מקום שאתם יושבים אפילו בחולה

דנסיב לה קרא למיסר מיחת

בית דין בשבת לאו משום דאי לא

דאשמועינן ה״א דחיא משום טעמא

דעשה דחי אלא משום דהוה מייתי

ליה בקל וחומר דדחי שבת:

בפונדתו. חגור חלול ונותנין כו מעות (ברבות נד.). לא תבערו אש כו' מה ת"ל. קס"ד בייו קליני. קס"ד דאהבערה קאמר מה ח"ל, הא כחיב לא תעשה כל מלאכה, ופרכינן מה ת"ל אי לר' יוסי יצאת. מכלל אי דו ... יצאת. מכלל שאר המלאכום, לומר לך שאין בה כרת וסקילה אלא לאו החדרנו לה: (:20 00 בכלל לא מטשה כל מלאכה. מזר והוליאו מכללו ופרט בה לאו לעצמה, לומר לך שאינה במיחה ב"ד כשאר מלאכות אלא בלאו זה לבדו (פסחים ה: וכעי"ז שבת ע.) לחלק ינאת מן הכלל ללמד על הכלל כולו ינא, שלא תאמר עשאן לכל המלאכות בהעלם אחת אינו המנחכות בהענם חחת חינו חייב אלא אחת, לכך יצאת זו להקיש אליה את כל הכלל ולומר לך מה זו מיוחדת שהיא אב מנאכה וחייבין עליה בפני עלמה, שהרי הזהיר עליה לאו בפני עצמה, אף כל שהיא אב מלאכה חייבין עליה בפני . עלמה (סנהדרי שם טב.) דכל דבר שהיה בכלל וילא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עלמו ילא אלא ללמד על הכלל כולו יצא (שם ושבת ע.). מושבות קא קשיא ליה. למנח, ועלה קחמר מה מ"ל, כל היכח דכתיב מושבותיכם בא ללמד בכל מהום שאתם (סנהדרין לה:). שכת חוכת הגות היא. ואינה מוטלת על הקרקע,

כגון מלות שבעית, ולא על פירות קרקע, כגון ערלה וכלאים ותרומות ומעשרות, ומגן בפ״ק דקדושין (די:) כל מזוה התלויה בארך, כלומר על הקרקע ופירומיו, אינה נוהגת אלא בארך, וכל שאינה תלויה בקרקע, בין בארץ בין בחו"ל, ויליף מע"ז (סובחדרין דה:. שומע אני. והומת בין בחול בין בשבת (שם). או אינו אלא אפילו מיתת ב״ד. במשמע חילול (שם). ואמר רחמנא לא תבערו. אפילו לסריפת מיתמ ב"ד (שם), בישול פתילה. שהוא מדליק פתילה של אבר ונוסגה למוך פיו ודרך בישול הוא זה וחייב על הבישול, שאינו מקלקל האבר בבישולו אלא מתקן וצורף (שבת קו.).

חדוש דלטולם מסברא יש לנו לומר לא דחי. ועוד דאי מקשיטן לחומרא משמע קולא בדוכתא אחרימי דמשמע הא בעלמא דחי. וצ"ל דקים ליה דהכי נאמר הג"ש דמושבוחיכם לאיסורא: לא ר" יוסי היא וא"י ל"ל עליה. וא"מ וכי מוקמת לה כר" יוסי להקשות למה לי עליה. וי"ל דהכי ר"ל פירושא לר" יוסי מאי ליעביד מעליה: